

اقتصاددان عضو مجمع تشخیص مصلحت ضمن تشریح وضعیت اقتصاد ایران درمیانه جنگ بیان کرد

فرمول مهار ارز

محمد حقیگو، غلامرضا مصباحی مقدم، اقتصاددان و عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، در گفت و گوی اختصاصی با خراسان از تاب آوری اقتصاد ایران در جنگ و فرمول مهار ارز سخن گفت. به گفته او، امکان جلوگیری از جهش نرخ ارز در نیمه دوم سال قبل وجود داشت اما دولت راهکار در دستر اجرا نکرد. وی همچنین به یک خطای بزرگ ارزی بانک مرکزی در سال های گذشته اشاره کرد که به اعتمادسوزی عمومی انجامید. به گفته رئیس شورای فقهی بانک مرکزی، روند شکل گیری بانک های خصوصی رانتی از مهم ترین اشتباهات اقتصاد ایران بوده است.

اقتصاد ایران در شرایط جنگی
ارزیابی شما از شرایط کنونی اقتصاد ایران
که در یک سال اخیر دو جنگ را تجربه کرده است، چیست؟

اقتصاد امروز ما تا حد زیادی ادامه شرایط یک سال اخیر است. تورم بالا رفته اما با وجود فشارهای سنگین، اقتصاد کشور فرو نپاشیده و علایم نشان می دهد که اقتصاد مقاومتی پاسخ داده است. در بسیاری از کشورها چنین جنگی می توانست مردم را به خالی کردن قفسه ها بکشاند، اما در ایران چنین شوکی رخ نداد. در جنگ ۱۲ روزه و همچنین در جنگ اخیر، مردم دستپاچه نشدند و برای ذخیره سازی مواد غذایی به فروشگاه ها هجوم نیاوردند. این رفتار نشان می دهد جامعه ایران طی سال های طولانی تحریم به نوعی تاب آوری و سازگاری رسیده است. در عین حال دولت نیز با مدیریت ذخایر کالاهای اساسی نقش مهمی داشته است. ذخایر کالایی کشور در سطح قابل قبولی قرار دارد و ایران نیز کشوری بزرگ است که حدود ۸۰ درصد نیازهای معمول مردم در داخل تولید می شود و مسیرهای متنوعی برای تجارت خارجی در شمال، شرق و غرب دارد. با این حال جنگ بدون هزینه نیست، برخی

زیر ساخت های صنعتی از جمله فولاد و پتروشیمی آسیب دیده اند و وقفه هایی در فعالیت های اقتصادی ایجاد شده است. در چنین شرایطی تولید کنندگان محتاط تر می شوند و این مسئله به افزایش بیکاری منجر شده است؛ هر چند بخش مهمی از این افراد تحت پوشش بیمه بیکاری قرار دارند و بقیه نیازمند حمایت از ناحیه دولت هستند.

چرا تورم دوباره اوج گرفت؟
یکی از نگرانی ها این است که علاوه بر فشارهای جنگ، خلق نقدینگی نظام بانکی به تورم دامن می زند. ارزیابی شما چیست؟

اقتصاد ایران حتی در شرایط غیر جنگی هم با تورم بالا مواجه بوده است. آمارها نشان می دهد میانگین سالانه افزایش قیمت ها به حدود ۵۶ درصد رسیده است و از سال ۱۳۹۷ به بعد اغلب تورم بالای ۳۵ درصد را تجربه کرده ایم. در دولت شهید آیتا... رئیس تورم تا ۳۱ درصد کاهش یافت اما پس از آن، دوباره روند افزایشی گرفت. یکی از عوامل اصلی این وضعیت، رشد نقدینگی است. همچنین استقراری که سال گذشته دولت پس از جنگ ۱۲ روزه از بانک مرکزی داشت، حدود ۳۰۰ همت بود که تا پایان سال مقداری از آن به بانک مرکزی برگشت. ولی بخشی از آن باقی ماند که طبعاً اثر تورمی خودش را دارد. دولت محترم در شرایط جنگ مضان هم دریبی این است که نقدینگی بیشتری را تامین کند تا بتواند هزینه های فوق العاده ای را که در شرایط جنگی بر او تحمیل می شود پاسخگو باشد. عامل مهم دیگر جهش نرخ ارز است؛ جهشی که به اعتقاد من قابل اجتناب بود.

جهش ارزی که می شد جلوی آن را گرفت

حدود شش ماه پیش از افزایش نرخ ارز به حدود ۱۲۳ هزار تومان (در سال گذشته)، همه علایم نشان می داد بازار انتظار رشد قیمت ارز را دارد. آن زمان دلار در بازار آزاد حدود ۷۴ تا ۷۵ هزار تومان بود. در چنین شرایطی دولت میان دوره قرار داشت؛

با اجازه دهد نرخ ارز مطابق انتظار بازار بالا برود، یا صادر کنندگان بزرگ را ملزم کند ارز حاصل از صادرات را به موقع در اختیار بانک مرکزی قرار دهند. با این حال مسیر اول انتخاب شد. در حالی که بسیاری از صادر کنندگان بزرگ، به ویژه شرکت های دولتی و خصوصی مانند فولادی ها و پتروشیمی ها، ارز خود را تاخیر عرضه می کنند. من این رفتار را نوعی احتکار می دانم. ما احتکار در کالاها را می بینیم و با آن برخورد می کنیم، اما گویا احتکار در ارز رانتی بینیم. وقتی عرضه ارز تاخیر انجام شود، تقاضا بالا می رود و قیمت جهش می کند.

راه مهار بازار ارز آزاد
بازار ارز ایران به یک «جعبه سیاه» تبدیل شده است. ریشه مشکل کجاست؟

منافع صادر کنندگان اقتضا می کند قیمت ارز بالا برود چون سود بیشتری می برند، اما منافع ملی اقتضا می کند قیمت ارز ثابت باشد. برخی اقتصاددانان می گویند نرخ ارز باید متناسب با اختلاف تورم داخلی و خارجی افزایش یابد تا صادرات رشد کند، اما تجربه ۲۰ ساله اقتصاد ایران نشان می دهد هر زمان کمیت و کیفیت تولید افزایش یافته، صادرات هم افزایش یافته است نه صرفاً با جهش نرخ ارز. مشکل اصلی این است که وقتی بانک مرکزی ارز کافی در اختیار ندارد، نمی تواند تقاضای وارد کنندگان را تامین کند و تولید کنندگان به بازار آزاد مراجعه می کنند. به همین دلیل معتقدم باید این بازار آزاد را جمع کرد و راه آن این است که همه ارز حاصل از صادرات به موقع در اختیار بانک مرکزی قرار گیرد. اگر این اتفاق بیفتد، ما کسری ارزی نداریم. تراز بازرگانی کشور با احتساب نفت در پایان سال ۱۴۰۳ مثبت ۲۸ میلیارد دلار بوده است. بنابراین سؤال این است: اگر مازاد ارزی داریم، چرا عطش ارزی داریم؟ پاسخ روشن است؛ ارز دیر وارد چرخه رسمی می شود و اثر

امروز آسمان، میزبان مهربانی است

در چهارمین سالروز

اندوهی سخت که نه گمانش داشتیم نه باورش

یاد پدرمان، شقایق دشت صبوری

زنده یاد

حاج سید محمد تقی حافظیان رضوی

خادم بارگاه ملکوتی ثامن الحجج

علی بن موسی الرضا(ع)

و مادرمان، جان جانانمان

حاجیه خانم فخرالسادات هدهدزاده

را گرامی می داریم

و عطر همه گل های بهاری را نثار وجودشان می کنیم.

«یادتان همیشه در قلب های مان ماندگار است»

خانواده حافظیان رضوی

۱۳۴۷۹

خوبی و مهربانی های همسر و پدری اندیشمند

دکتر جلال الدین خزانه داری

را در ششمین سال نبودنش مرور می کنیم

اندوهی سخت که نه گمانش را می کردیم و نه باورش

خواهیم کرد

افسوس که زمانه از لبخند زیبا و تکیه گاه گرم و بخشنده اش،

تنها خاطراتی شیرین برایمان باقی گذاشت

آزاده و ایدن خزانه داری

۱۳۵۴۰۳

می شود و امکان مبادلات مستقیم وجود دارد. چین پروژه «یک کمربند یک جاده» را دنبال می کند و ایران می تواند نقش ترانزیتی مهمی ایفا کند. در عین حال باید تجارت خارجی را با کشورهای مانند روسیه و ترکیه متنوع کرد.

داستان بانک های خصوصی؛ از واسطه مالی تا امپراتوری رانت

بزرگ ترین اشتباه اقتصادی چند دهه اخیر از نظر شما چیست؟

به نظر من شکل گیری بانک های خصوصی به شکل غلط انجام شد. در جهان بانک خصوصی امری پذیرفته شده است، اما در ایران این بانک ها را تاثیر شکل گرفتند و بانک تبدیل شد به پشتوانه مالی شرکت های وابسته به سهامدارانش. نمونه بارز آن بانک آینده و پروژه ایران مال است که عمده تأمین منابع سپرده گذاران ساخته شد. سپرده گذاران سودی کمتر از تورم گرفتند، اما سهامداران سودهای کلان بردند. به همین دلیل معتقدم نظام بانکی ما باید از اساس اصلاح شود. بانک باید واسطه مالی باشد، نه بنگاه دار؛ منابع را به سمت تولید واقعی هدایت کند نه دلالتی. اگر چنین می شد، امروز وضعیت اقتصاد ایران بسیار بهتر بود.

بر عایدی سرمایه با همین هدف وضع شد، هر چند من اطلاع ندارم اجرای آن تا چه حد موفق بوده است. از سوی دیگر، بانک مرکزی در یک دوره خطای بزرگی مرتکب شد و به بانک ها ابلاغ کرد سپرده های ارزی به جای ارز، ریالی پرداخت شود. این تصمیم تیر خلاص به اعتماد عمومی بود. وقتی اعتماد از بین برود، مردم ارز و طلا را در خانه یا صندوق های امانات نگه می دارند. راه اصلاح، سپرده های ارزی واقعی با تضمین بازگشت ارز و ایجاد مشوق برای آن است.

چرا امارات به مرکز تجارت ایران تبدیل شد؟ وابستگی به درهم چگونه شکل گرفت؟

در بیش از چهار دهه گذشته ناخواسته خدمات بزرگی به امارات داده ایم. این کشور به بندر واسطه تجارت ایران تبدیل شد و نتیجه آن این است که امروز بیش از ۴۰۰ میلیارد دلار سرمایه ایرانی ها در امارات قرار دارد. بخش بزرگی از صادرات و واردات ایران نیز از طریق بنادر این کشور انجام می شود و از این جهت ما وابسته به درهم شدیم. این وابستگی باید کاهش پیدا کند.

آیا چین جایگزین امارات می شود؟

در هم باشد. بخش بزرگی از تجارت ما با چین انجام

مدت صحبت تو عمر گران مایه ماست

حیف از این عمر گران مایه که بس کوتاه بود

دل نمی خواست جدایی ز تو اما چه کنیم

که ایام نه بر قاعده و دلخواه ماست

دومین سالگرد درگذشت اندوهبار

کارآفرین و بنیان گذار شرکت ساختمانی پیکر

بزرگ خاندان شادروان

کمال درودی

فرا رسید و داغمان را تازه کرد.

مراسم یادبود به پاس احترام و بزرگداشت آن عزیز:

روز دوشنبه مورخه ۱۴۰۵/۰۲/۲۸

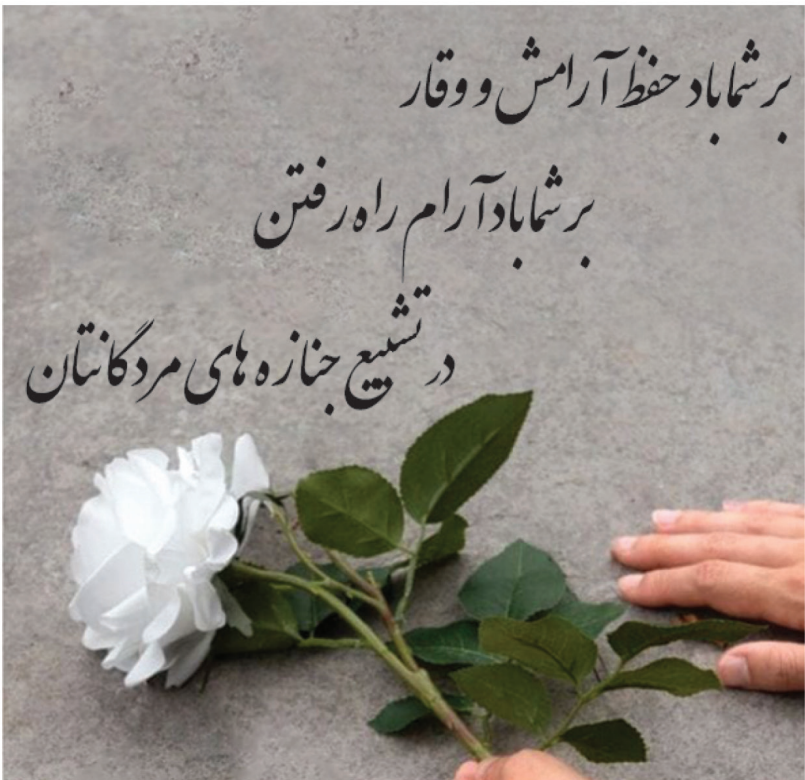
در ساعت ۸ صبح در آرامگاه ابدیش

خواجه ربیع (باغ اول) برگزار می گردد.

«یادش گرامی و نامش جاودان»

خاندان درودی

۱۳۵۵۸

برشباد حفظ آرامش و وقار

برشباد آرام راه رفتن

در تشییع جنازه های مردگان